

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Serisori nefrancați nu se
primesc. — Manuscripte nu se
retrimet.

INȘERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
matorele Birouri de anunțuri:
în Viena: M. Dukas, Heinrich
Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppel-
Nachfolger; Anton Oppelk, J.
Danneberg, în Budapesta: A. V.
Goldberger, Eckstein Bernat; în
București: Agența Navas, Buc-
coursale de Roum-nie; în Ham-
burg: Karoly & Liebmann.

Prețulu inserțiunilor: o seriă
garmond pe o colonă 6 cr. și
30 cr. timbru pentru o publi-
cație. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o
seriă 10 cr. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU LVII.

„Gazeta” iese în săptămânii.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumă la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la d. colector.

Abonamentul pentru Brașov
la administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etagiul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusele în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Unu exemplar 6 cr. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 148.

Brașov, Joi, 7 (19) Iulie

1894.

Nou abonament

la

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Cu 1 Iulie 1894 st. v.

s'a deschis nou abonament,
la care invităm pe toți amicii și
sprijinitorii foiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an 12 fl.
pe șase luni 6 fl.
pe trei luni 3 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an 40 franci
pe șase luni 20 „
pe trei luni 10 „

Abonamente la numerele cu data
de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an 2 fl.
pe șase luni 1 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an 18 franci
pe șase luni 4 „

Abonarea se poate face mai ușor
prin mandate postale.

Administrațiunea

„Gazetei Transilvaniei”.

Primul pas.

Brașov, 6 Iulie v.

Vedurăm, cum caracterizează o
foiă semi-oficioasă călătoria ministru-
lui de interne Hieronymi în Ardeal
ca „primul pasu pentru o serioasă
și durabilă pacificare.”

Încă din v.era anului trecut
foile maghiare vorbeau mult de
„pacificare”. Organul nostru a pus
atunci în adevărata ei lumină ten-
dința acosta, manifestată din partea
adversarilor naționalității noastre; a
arătat, că „pacificarea” nu este totu
una cu „impăciuirea”, că pentru im-
păciuire este de lipsă consensul
ambelor părți, er pacificarea nu ad-

mite nici o înțelegere, ea este un
feliu de împăciuire cu sila.

Ungurii — diceam atunci —
vreu să facă acuma cu noi, cum a
tăcut guvernul austriac cu Bos-
niacii și cu Crivoscianii, vreu adecă
să ne împăce cu de-a sila; vrem
nu vrem să fim bunii prietini cu
ei și să ne închinăm lor. De vor
fi nimiciți „agitatorii”, își gândesc
ei, vomu avé pacea cea mai frumoasă
între Români și Unguri. Haid' să-
facem d'ér cu neputință, să-i prigo-
nim până într'a șeptea spiță și să-
despărțim de popor, atunci va
fi érași pace, liniște și mulțumire
în țară, ér Români voru fi „pacifi-
cați”.

Ceea ce s'a petrecut din Au-
gust 1893, când amu scris aceste,
până în ziua de azi, este în via
memoria a fiă-cărui. Scim cum, în-
cepându dela orașul Cașovia, mai
multe orașe și comitate șoviniste au
cerut în adunările lor să se ia
măsurî excepționale în contra „agi-
tatorilor”, și cum guvernul a con-
tinuat persecuțiunile pe o scară
totu mai întinsă, până ce a ajuns
la sentința în procesul Memorân-
dului și la regimul de teróre al
gendarmilor.

Acuma, după condamnarea și
disolvarea comitetului partidei nos-
tre naționale, ministrul de interne
afă momentul propice de a face
primul pasu pentru „pacificare” și
de aceea vine să viziteze mai multe
ținuturi din Ardeal.

Dér s'a convins însuși d-l
Hieronymi, că cu plănuita delătu-
rare și mimicare a „agitatorilor” nu
va pute ajunge la nici un rezultat
practic, pentru-că în adevăr, po-
porul român suferă de mari asu-
piri și medreptăți. Etă ce scrie în
privința acosta foiă semi-oficioasă „N.
P. Journal” dela 15 Iulie a c.:

„Patrioții de naționalitate ma-
ghiară din Ardeal au greșit mult
și au întrelăsat mult... Ei tratéză
„poporațiunea de naționalitate ro-

mână ca o rassă inferiără, care nu
este coptă și aptă pentru o mai
demnă tratare. Adese-ori ei au reu-
șit a câștiga valóre acestei păreri a
„loru la locurile competente. Conceptele
„de dreptate și de nedreptate sunt
„adese-ori turburate de ura de rassă
„și de preferirea unei rasse. Maghia-
„rulu în Transilvania crede a avé
„dreptu la privilegiu, tocmai pentru-că
„el trăsese pe acestu punctu es-
„pusu alu statului (sic!). Aceste privi-
„legii costă pe statu câte-odată jertfe
„nu neînsemnate, pentru cari adese-
„ori lipsese ecuivalentulu de putere
„politică și consolidare.”

Mărturisirea foiei semi-oficiose
unguresci, făcută acuma în ajunul
călătoriei d-lui Hieronymi în Ardeal,
este prețioasă, căci printr'insa se con-
stată și din partea maghiară, că
Români sunt tratați aici în pa-
tria lor străvechiă ca rassă inferi-
ără și că Ungurii ardeleni, cari eser-
cită egemonia maghiară în Ardeal,
n'au concepte de dreptate și-și arógă
privilegiu, cari adese-ori creéză di-
cultăți și statului.

Nedreptățile și asupririle, ce
trebuie să le îndure poporul român,
nu sunt d'ér numai „minciuni și
calumnii” ale „agitatorilor”.

Acosta o vede și o scie și d-l
Hieronymi, dér se feresce a o mă-
rturisi, căci atunci i-ar scăpa din
mână arma, ce o întrebunțéză con-
tra acelor „agitatori”. A susținut
însé în discursul său din cameră,
de astă-tómna, când a vorbit de
ceștiunea naționalităților, că „so-
cietatea maghiară nu-și eserceză în
măsură de ajuns influința ei conto-
pitóre, câștigându marea multime a
poporului român prin îngrijirea in-
tereselor ei și prin cultivarea cu
dragoste a afacerilor ei”; a mai
susținut, că este de lipsă ca sta-
tul să îmbunătățescă sörtea preo-
ților și a dascălilor români și să
îngrijescă de crescerea lor în spi-
ritu patriotic, în fine a accentuat
necesitatea îmbunătățirii adminis-

trației în ținuturile locuite de Ro-
mâni.

Eatã programul, cu care d-l
Hieronymi vine acum în Ardeal.
Elu vede, că ar trebui să facă ceva
pentru micșorarea relelor, de cari
suferă poporul român în urma
egemoniei privilegiatilor, căci alt-
felu cum ar pute să-lu scótă de sub
influința agitatorilor și să-lu „pa-
cifice?”

Décă ar avé gându seriosu mi-
nistrul de interne cu acțiunea pen-
tru delăturarea acestor rele, recu-
noscute chiar și de elu și de ai lui,
n'ar trebui, decât să procedă la es-
tirparea lor cu totă energia și să
aștepte, ca faptele însé-și să pro-
ducă rezultate mai favorabile liniș-
tei și păcii dintre Români și Ma-
ghiar.

Dér d-l Hieronymi nu vrea,
său nu pôte să procedă la sanarea
serioasă fiă și numai parțială a re-
loru, cari au produs adēna nemul-
țumire în sinul poporului român.
În acțiunea sa elu va fi împiedecat
înainte de tôte de acei patrioți ma-
ghiar din Ardeal, cari nu voru să
lasé nici câtu de puțin din privi-
legiile, ce si-le arógă asupra „rassei
inferiäre” române.

Ce-i de făcut prin urmare?

Trebuie să se recurgă érași la
vechia tactică de a amăgi cu de-
șerte promisiuni poporul, care de
altă parte este terorizat cu gen-
darmii și cu temnițele. Pentru sco-
pul acosta însé trebuie să se caute
„puncte de atingere cu elu”. Dér
cum și pe ce cale?

Cu naționalitatea română, ca
partidă, guvernul ungurescu nici că
vrea să stea de vorba, nici nu re-
cunósce existența ei de fapt și de
drept. Pe fruntași partidei, cari
apără programul național, îi ur-
măresce ca „agitatori”. Cu cine să
se pună dér d-l Hieronymi în în-
țelegere, ca să pótă intra în con-
tact cu poporul și „împrăștiându

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

O istoriă a căsătoriilor.

După Fr. Broemel.

(Fine.)

La Negri din Loango putem afla o
datină, ce ar fi demnă de imitat. Înainte
de ce ar fi acceptată o fată negră ca so-
ția, trebuie să dea dovezi despre talente
oasnice, cari constau în aceea, ca să scie
bine gati cel puțin două mâncări predi-
lecte ale viitorului soțu.

Unu criticu observă la acosta: „În
numérose familii se întâmplă, că tatăl, care
se întorce ostenit și flămându dela lucrul
greu, e primitu acasă cu o friptură rece și
rea de berbece. Acosta pôte să nască mare
nemulțamire. Femeile noastre trebuie in-
duplecate, să imiteze pe surorile din Loango.
Tinerele noastre dăm învăț gróznicu de
puțin arta fierberei, și sciu, pôte, chiar
atata, ca și unu fiu alu lui Adam. În
plimbările sale prin Londra duce în brațe
soțulu pe copil, nu mama.”

Ce se ține de logodnă, antemergătorea
căsătoriei, putem dice, că adesea se plimbă
ambi fără însoțitori, călătorescu împacună,
cercetéză împreună concerte și teatre, „pen-
tru de-a se deda unulu cu altulu.” Însé
logodna se privește ca o legătură legală și
procese pentru „ruperea de logodnă” sunt
lucruri de tôte zilele. Mai alesu logod-
nica părăsită figuréză ca acusatóre, și căș-
tigă — conformu busunarului infidelului —
cifre cu două sau trei nule, ca „despăgu-
bire.” În singuratică casuri figuréză ca acu-
satoru și logodniculu. În acestu casu tre-
buie să plătescă socrii visai. S'au ivit și
casuri, că logodniculu, neputându, său ne-
voindu să plătescă „despăgubirea” pentru
„inima ruptă”, a fostu închis.

În Westendu-lu nostru nobilă este da-
tină strictă, că la căsătorii, rudele și ami-
cii, fiă bărbați, fiă femei, aducú daruri de
nuntă, ba o facú acosta chiar și cunoscutii,
cari au fostu chiamați vre-odată la masă,
său au luat parte la vr'unu balu în fami-
lia. Se aducú lucruri scumpe: inele, oro-
lôge, haine și alți articoli, încâtu o duzină
de familii s'ar pute ajunge cu ele! Logo-

diți arangeză cu aceste esposiții în sala
socilor. La mâncările de nuntă bogate,
nu lipsescu nici tortele, — câte-odată trei
urme de înalte. Pentru damele dela țără este
adese preotulu tinér, „curatorulu” biseri-
cei, unu „viitoru soțu dorit.” Încă în cel
dintăiu anu alu intrării lui în parochiă,
caută sexulu frumosu din cerculu lui să
afle, când își ține ziua născerei și, spre
mirarea lui, la data respectivă capătă câte
12 părechii de — pantofi, urmați de câte
o gratulațiune. Lucru natural, că aceștia
erau deja gata, și mâna frumoasă a mai adausu
numai câteva floricele cusute cu fire aurii
— de este lucrul ei!

În Scoția se potă cununa doi în mod
legal, în timpu de cincî minute. Ei tre-
buie numai să se așeze sub unu arbore, și
ținendu împreună o floriceică în mână, să
dică cu voce înaltă formula cununii, și le-
gătura e încheiată pe vietă! — În alte părți
o părechie, care duce împreună casă și
masă timpu de 12 luni, este privită înain-
tea legii ca o păreche căsătorită.

Mai puțină batere de capu își facú din
tótă cununia locuitorii din Brasilia. Păre-

chea golesce împreună unu pahar de ra-
chiu în fața martorilor preșți. Atata-i
de ajuns!

Asemenea se face și în Japonia; aici
bău din unulu și același pahar de vinu,
ilă golescú însé de mai multe-ori, și cei
preșți facú așiderea în onóra lor!

„Luna de miere”, — cărei îi precede
„luna de cavaleru”, și după care adese-ori
urméză „luna de tempestăți” cu „trăsnete
și fulgere”, — e în Anglia fórte dulce și
se privește ca „sărăcăciósă”, decât nu se pe-
trece afară de locuința îndătinată: în că-
lători! La băile de mare dela Brighton se
afă unu otel, care este locuitu v.era aprópe
numai de ómeni, cari petrecú acolo „luna
de miere.” De aceea otelul în acel
seson nu prea lasă bucurosu să se apro-
piă de otel „bărbați neînșurați”, ca să nu
„conturbe” pe ómenii casei.

Acosta e foia din „Istoria universală
a căsătoriilor.”

V. S.

„increderea“ să inaugureze opera de „pacificare“?

Despre această cestiune ne dă eslușire informațiunea din Clușiu, e-o publicăm mai jos.

E vorba de aceea, ca ministrul să se pună în atingere, prin tinu-urile pe unde va umbla, cu Românii, car după conceptele maghiare întă „cuminte și moderat“ à la Alexics și Moldovány Gergely etc. și aceștia să fiă apoi prezentatorii noră memoriale, ce s'au pregătit în oficiu guvernului și aude scopul să iră îndoielă de a desavua Memorandumul și programul național român.

Se pregătesce d'or acțiune anti-memorandistă cu ocaziunea venirii ministrului în Ardeal. Se agită, ca Românii să ia parte la festivitățile de primire și să trimetă și deputații ministrului cu memoriale, făurite de contrarii noștri, cari voră culmina în negarea dreptelor postulate ale națiunii române.

În fața acestor uneltiri, cari remergă primul pas, ce voiesce să-l facă ministrul de interne pentru „pacificare“, le aducem aminte Românilor, că decă astăzi ministrul unguresc merge între ei, ca să-i mulcomescă, acesta este a se tribui numai unirei și solidarității, u care au luptat până acuma sub rapelul programului național; să aducem aminte, că timpul pomenelor a trecut, că ați pretin- emă drepturi naționale și că acesta numai uniți cu toții într'ună ingură mănunchiu ni-le vomă pute edobândi; să le reamintim în fine, să ați totă Europa cultă, care vede i aprepieză luptele și suferințele oște pentru libertate și naționalitate, așteptă dela noi să ni le apă- amă pe aceste cu demuitate și în eplină unire.

Românii să nu se lase a fi ocuși de profeți mincinoși, cari provăduesc, ca ei să se lapede de rogramul și de solidaritatea națională, și cari îi îndemnă să se inge la carul de triumf al guvernului.

La tãmbălãurile, ce se voră rangia în onorea ministrului de interne, Românii ardeleni n'au ce ăuta.

Decă ministrul voiesce împă- area Românilor, atunci să facă ropunere guvernului, ca să con- heme ună congresă națională, cu are să se pună în înțelegere.

Suntemă siguri, că deja după rimul pasă ministrul de interne e va convinge, că cu „pacificarea“

nu merge, și că nemulțumirea din Ardeal trebuie tãmaduită dela ră- dăciună prin drepturi și libertate națională.

Ce se pregătesce?

Dela Clușiu primimă următorea informațiune fôrte importantă, la care atragemă atențiunea cetitorilor noștri:

CLUȘIU, 4 (16) Iulie.

În afacerea călătoriei ministrului Hieronymi prin Ardeal, din isvoră de totă sigură Vă facă cunoscută, că voră fi chiamați din tôte orașele, pe unde va călători ministrul, Români, pe cari guvernul îi ține omeni cu minte și moderat à la Alexics György și Moldovány Gergely etc., spre a fi întrebați și consultați asupra situațiunii. Dér nu numai atăta, ci în multe părți s'au trimisă din partea guvernului, la firme ca cele citate, memoriale pregătite în oficiu lui, cu menirea de a fi predate ministrului prin deputați, ca compuse din partea Românilor — cuminte

Cam ce conțină aceste memorande redactate în biroulă ministrului, după cum se afirmă, Vă puteți închipui. Din întemplantă amă putută arunca ochii peste unul așa numai fugitiv, și am cetită câteva pasagii, dér m'am scandalisat.

Manuscriptul unguresc, ce imi apucase în mână, e de estensiune de 9 coli scrise mare în fracto, stilulă e de concipientă de pe la ministeriu.

Totodată vă comunică, că organele administrative facă mari sforțări, ca cu ocaziunea primirei ofici- oșe a ministrului, câtă și la banche- tele date în onorea lui, să participe și Români notabili, protopopi și preoți, ca să potă dice apoi ministrul: amă fostă priute ei în Ardeal și poporul și totă inteligența română, cu preoții în frunte, m'au primită cordială; cine face dér vrajba? Comitetul național cu ceilalți agitatori și cu tinerimea universitară. În temniță cu ei, și cestiunea română va fi resolută....

Audă, că și doi fruntași români mirenii din Deșiu ară sprijini intențiunile aceste ale organelor administrative, dér le retacă de-ocam- dată numele, căci nu'mi vine a crede să-și uite întră atăta de datorința loră națională, și să fiă atătă de nemernici, ca să se facă unelă contrariilor nămului nostru în seducerea poporului.

Guvernul și „agitația“ din Ardeal.
Din Budapesta se telegrafiază cu data de 17 Iulie următorea scire „de senzația“: „Se vorbesce, ca pozitiv, că în timpulă celă mai apropiată guvernul va face pași însemnați, ca în Ardeal să inceteze ori-ce mișcare și agitațiune de naționalitate“. — Bietulă guvernă, ilă compătimimă, în ce hală l'au adusă mincinoșii gazetari dela pressa jidano-maghiară, cari ilă facă să credă, că prin mijloce violente ar pută să supprime mișcarea națională.

„Regele să abdică“.

Sub titlulă acesta „Magyar Hir- lap“ dela 17 Iulie aduce următorea notiță:

În curândă clericali voră pretinde, să abdică regele. Cu mai puțină nu se mulțimesc, „Magyar Allam“ serie în numărulă său de ați următorele:

„Noi mărturisindă directă, aflămă de sosită timpulă, ca Majestatea Sa să însărci- neze pe viitorulă posesoră ală Coronei cu o parte a greutăților sale de domnitoră, ca astfel să dea ocașiă fiitorulă rege ală nostru de-a ne cunosece constituția și națiunea“.

„Magyar Hirlap“ își varsă apoi veninulă asupra clericalilor, despre cari susține, că țesă strajnice intrigi la curte, ca „regele să abdică“, ér viitorulă domnitoră să zădărnicescă planulă guvernului cu reformele bisericesci politice.

Stégulă ungurescă în Croația.

Cu ocaziunea instalărei noului archiepiscopă din Agramă, Posilovică, pe câteva edificii publice au tostă arborate și stéguri unguresci, mai ales pe edificiulă gărei și pe reședința banului.

Imprejurarea acăsta ia supărată cu dreptă cuvântă pe Croați, cari prin graiulă deputatulă Dr. Frank, au dată expresiă legitimei loră indignățiuni. Dr. Frank a interpelată în afacerea acăsta pe banulă Khuen-Hedervary în ședința dela 16 I. c. a dietei noastre.

În motivarea interpelației sale, Dr. Frank a dișt, că pactulă ungaro-croată s'a făcută contra voinței poporului croat. Arborarea de stindarde naționale unguresci la o sərbare croată, este o vătămăre a § 61 din pactă, căci legea recunosecă stindardulă croată independentă, libertatea și independența Croației. Dér banulă a vătămătu datoria sa față de națiunea croată prin faptulă, că a permisă să se arboreze stindardulă tricolară maghiară pe reședința sa. Acăsta a însemnată, că în Croația domnescă Maghiarii.

La interpelația lui Dr. Frank a răspunsă îndată banulă Khuen-Hedervary, încercându-se să combată pe interpelantă.

Mamelucii banului i-au luată la cunoscință răspunsulă.

SCIRILE ȚILEI.

— 6 (18) Iulie.

Din protopresbiteratulă Sibiului Cetimț
în „Telegr. Rom.“: Vineri în 1/13 I. c. a ținută comitetulă protopresbiterală ală tract. Sibiu o ședință, în care pe lângă alte obiecte de însemnătate a venită la ordinea țilei cestiunea salarisării învățătorilor și a dotațiunii protopresbiterilor. În întregă protopresb. numai în 3 comune nu s'a putută până acuma sistemisa salarulă cerută de lege. În privința dotațiunii protopresbiterilor se va înainta o adresă la congresulă națională bisericescă, ce se va țină la tómnă.

— 0 —

Pentru cariera militară. Prea Sântia Sa d-lă episcopă ală Aradului a dată ună circulară, prin care îndemnă pe poporulă nostru a și da copiilă la „cariera, căreia se devotau cu predilecțiune străbunii noștri, a adecă: la cariera militară.“ „Nu aflămă de lipsă a mai spune aici, — dice circulară — ceea-ce este de comună cunoscută, că adecă cariera militară este una dintre cele mai frumose, mai vădute și mai respectabile la tôte națiunile din lume; nu aflămă de lipsă a mai spune, cu câtă plăcere și mândriă îmbrățișeză acăstă carieră și fiilă celor mai distinse familii; nu aflămă de lipsă a mai aminti nici importanța ei cea mare, pentru tôte poporele și națiunile cu aspirațiuni în viitoră; ci pe lângă acestea credemă de bine a intona numai, că și tinerii noștri potă înainta de-o potrivă cu alții, după vrednicia loră, până la cele mai înalte graduri.“

— 0 —

„Agitatori.“ Preoții din Ocna-Sibiului I. Vințelariu și I. Hentes suntă citați pe Joi la tribunalulă din Alba-Iulia. Mai mulți poporeni din Ocna au fostă interogați la judecătoria de cercă din Sibiu. Causa: „agitațiuni politice.“

— 0 —

Jertfe pentru școlă. Episcopulă din Sătmăru, Meszlényi Gyula, a făcută cunoscută comitetului administravă ală comitatului Ungă, că elă va întregi din punga-i propriă salariile tuturoră aceloră învățători din comitatulă Ungă, cari nu ajungă la minimulă de 300 fl. v. a. Astfelă de învățători se află în comitată 15—20, dintre cari 8 suntă romano-catolică.

— 0 —

Petrecere de vără va arangia inteligența română din Reghină și jură, Vineri la 10 Augustă n. 1894, în sala de vără a promenății din Reghină. Venitulă curată este destinată în favorulă fondului înființândei reuniuni de femei din Reghină. Pentru comitetă: Patriciu P. Barbu, președinte; Ioană Neamțu, vicepreșed.; George Maioră, cassară; Partenie Barbu, secretară; Isidoră Suceava, controloră. Începutulă la 8 ore sêra. Intrarea de persoană 1 fl., de familiă până la 3 membri 2 fl., dela 3

Răufăcătorii politici și asasinulă lui Carnot.

Renunitulă profesoră italiană Cesare Ambroso și-a desfășurată de curândă pările, ce le are asupra răufăcătorilor politici și mai alesă despre asasinulă lui Carnot. Provocându-se la opulă său „Răufăcătorii politici“ constată, că conducători ariloră revoluțiunii și rebeliunii, de cele mai multe ori au fostă omeni fanatici, iminși de o patimă orbă, dér ei trebuie deobișni de făcătorii de rele născuți.

În primulă rândă — dice marele psihologă italiană — acești făcători de rele politici nu posedă acele însușiri este- oare caracteristice, cari suntă aprôpe typice de cei, cari au tendința spre fapte rele; din otrivă, suntă omeni cu față frumoasă, simatică, așa pută dice anti-criminală, cu frunte deschisă, bărbia și mustățile crescute frumos, în ochi cu priviri gingașe, curate.

Dintre cei mai renumiți 30 de nihiști, 18 suntă de-o frumșetă estraordinară, anume: Perowskaja, Cyddofina, Helfmann, Bakunin, Lawrow, Stefanovică, Michalow,

Sassulich, Ossinski, Antonov, Ubanoba, Vilasenov, Ikliahov, Tsermisevsky, Zundelevică, Figuer, și Presgnakov. Intre revoluționiștii italieni află capuri de modelă la: Daudolo, Poma, Porro, Schiaffino, Paoli, Fabretti, Pisacane etc. La Francezi: Desmoulins, Barras, Brissot ș. a. Carol Saud, uoigașulă lui Kotzebue, a fostă ună bărbată fôrte frumosă.

Răufăcătorii politici suntă de ordinară omeni tineri. Savantulă profesoră cităză în privința acăsta pe Regis („Les regicides“ 1890) și pe Desmarests, care în opera sa „Quinze aus d'haute police“ scrie următorele:

„Politiă Napoleonidă, în convingerea, că insuflețirea și abnegația suntă bôlele primei tinereți, urmăria cu atențiune pe toți tinerii dela 18—20 ani“.

Asasinii politici se deosibescă de ucigașii ordinari, prin împrejurarea, că nu prea au complici, său aliați. Asta au dovedit-o o mulțime de anchete fôrte rigorose. Mulți răufăcători politici au eredită fanatismulă său misticismulă politică. Părinții faimosului Korday Orssini, erau revoluționari fanatici; părinții lui Guiteau și Nobil-

ling erau pietști la estemă. Brutus — după Plutarch — s'a născută dela acelu G. Brutus, care a ucisă pe Tarquiniu și din aceea Servilia, din a cărei familiă își tragea origina asasinulă-jăfuitoră Servilius Ala.

Vieta sufletescă a ucigașiloră politici e fôrte caracteristică. Ei de cele mai multe ori, pe lângă sinceritate, suntă de-o gingășiă și caracteră nobilă, de-o cinste pedantă. Saud a trăită și a murită, ca ună adevărată sfântă; Stepviak scrie despre anarchistulă Lisogub, că deși a fostă milioneră, totuși a trăită sêrăcăciosă, numai ca totă ce are să potă jertfi sectei la care aparținea. De multe ori chiar amicii săi trebuiau să-lă îndemne a trăi mai bine. Sarolta Corday era o femeie farmecătoare, gingașă, modelă de adevărată femeie....

D'Ayala a făcută statistica a 60 martiri politici, și la 36 a constată caracterulă celă mai nobilă și mai pedantă.

Pe Vera Sassulich l'au achitată jurații de sub acusa, ce-lă apăsa pentru atențatulă comisă contra colonelului Trepov. După achitare a declarată, că atunci, când i s'a comunicată hotărîrea, s'a intristată multă, fiind-că de l'ar fi osendită, ar fi

avută satisfacția, că a făcută totă ce a putută pentru causă. Ér înaintea juraților dice: „E lucru neumană, știu bine, ca să ridicămă mâna contra unui omă; eu însă am voită să arătă, că e imposibilă a rămâne nepedepsită, când comite cineva, ce a comisă Trepov; am vrută să atragă atențiunea asupra faptului, că s'a eseriată siluire față de delicuenții politici puși sub acusă, dorindă ca acăstă comediă să nu se mai repete“. În cuvintele acăstea era atătă de multă patimă cinstită, încâtă fără de voia, jurații ilă aprobau, când vorbea.

O altă trăsătură caracteristică a acestoră fanatici e, că știu suporta dureri și suferințe. Naturală, că dorința acăsta devine mai intensivă, când este vorba de idei mari.

Mulți anarchiști au devenit răufăcători numai din fanatismă, și patima este aceea, care-i apită la esecutarea faptelor rele. Cu tôte acestea totuși nu ne este permisă a-i pune într'ună rândă cu răufăcătorii născuți, fiind-că în ei sentimentulă morală este mare și de multe ori au dată esemplu mișcătoră despre acăsta.

În sfârșitulă nota caracteristică a criminaliloră politici este inclinarea loră spre

embri în sus 3 fl. Ofertele marinimose voru chita pe cale diaristică. În pauză va juca „Calușerul” și „Bătuta.”

— 0 —

Aviz pentru străini. Credem a face un serviciu oșpeților străini, cari vin să șiteze orașul nostru și pe cari adesea am audiu plângându-se de odăile cu puțin confort de pe la hoteluri, decât le atragem atențiunea asupra *Villei Kertsch*, situată pe promenada de jos, avându o rivire frumoasă. În această Villă, după cum flăm, s'au arangiat acum de curând pentru oșpeții streini mai multe camere pațioze și foarte elegante arangiate, avându și care cameră și câte un separat anti-ambru, serviciu prompt și pe lângă asta și prețuri foarte modeste. Aceste camere, recomandabile din toate punctele de vedere, chiar și alu distracțiunei, avându în care seră musică jos la restaurațiă, se pot închiria pe zi, pe săptămână și pe ună.

Din Bulgaria.

De un timp încôce în Bulgaria se petrec lucruri, cari merită să li-se dea atențiune.

O telegramă din Sofia cu data de 16 alie comunică următoarele:

Azi d. a. o mulțime de 2000 de omeni s'au adunat înaintea închisorii în care e instalat *Karavelov*. După o scurtă consultare, cei adunați au hotărât să înainteze petițiă guvernului, în care se cere, ca acesta să provôce pe principele domnitor să le a pune în libertate pe *Karavelov*, care încă este o jertfă a urgisitului *Sambulov*. *Karavelov*, se știe, că a fost arestat pe notivă, că ar fi instigat asasinarea lui *Belcev*.

O parte a mulțimei a încercat să përrundă în închisore, dër paza înarmată i-a respins.

După acestea mulțimea a plecat spre locuința lui *Sambulov*, să facă o mare demonstrațiă contra lui, eventual să-i dërime casa. Poliția însă, bine organizată, a împielectat la timp ori-ce esces mai mare. Înaintea casei lui *Petkov*, unde de obicei se făcu turburări, gendarmii călări au dat o răvală asupra poporului.

Deși față de *Karavelov* se manifestă dilnic simpatii generale, totuși guvernul deocamdată nu este aplecat a lă libera, ori a face ceva în interesul grațiarei lui. *Karavelov* însă nu voese de loc să recurgă personală la grațiă principelui.

Toți acei ofițeri bulgari, cari au luat parte la detronarea decedatului *Alexandru de Battenberg* și cari au fugit în Rusia, acum s'au reîntors în Bulgaria.

Correspondența „Gaz. Trans”

Din Munții-apuseni, 14 Iulie n. 1894.

Stim. D-le Redactor!

În ziua de St.-Petru am petrecut la cele vecinice pe părintele *Dionisie Adamo-*

viciu, administratorul protopopesc alu *Abrudului*.

Adamovici nu s'a ținut de tagma așa numitorilor „ștreberi”, cari cu ori ce preț voiesc a figura la toate ocașiunile; el a fost un bărbat modest, moral și retras, care în taină și-a împlinit cu cum-pătate datorințele sale, — a fost, după vorba *Românului*, un om de omenă.

De aceea a și fost stimat și respectat de toți, ceea ce chiar și cu ocașiunea imormentării s'a manifestat.

O singură observațiă aș av: Ar fi de dorit, ca la astfel de ocașiuni, cum a fost și imormentarea lui *Adamoviciu*, la care era de prevădit, că va lua parte numai inteligență română, ci și străină, să păsescă ca predicator tot-deuna preotul cel mai destoinic.

După mórtea părintelui *Adamoviciu*, ni-se ivesce grija serioasă, că cine are să fiă următorul său.

Ar fi timpul, ca să se rupă odată cu sistemul vechiu și netrebnic de administrare protopopescă, care încă de petimpul lui *Gáll* a pus basă deteriorării școlilor și destrăbălării moralității astfelu, încatu acuma nici chiar la cei ce în primul loc ar fi chiamați de-a predica moralitatea, nu mai sunt rar casurile de concubinată.

Dacă inteligenței îi place a accentua, cu toate ocașiunile, că în casul estrem își are puternicul sprijin în popor, la rândul ei are și sânta datorință, de-a se întrepune pentru înaintarea culturală, morală și materială a poporului.

Forul superior bisericesc și-ar câștiga, cel puțin pentru acest ținut, merit neperitor, decât ar efectui umele postului de protopop gr. or. alu *Abrudului*, cu un bărbat apt, moralicesc nepătat, înzestrat cu sciințele și recerințele timpului de acuma, care se posedă atât voința, cât și putința de a face aici mult bine biserice și națiunei.

A.

Discurs școlar,

rostit de d-lu *Ioan Popen*, profesor la gimnasiul român gr. or. din *Brașov*, cu ocașiunea festivității de încheiere a anului școlastic 1893—94.

Onorată adunare!

Stimați colegi! Iubiți tinerime studioasă!

Ne-am adunat aici, ca să serbăm serbătorea cea mai sfântă a institutului nostru: serbătorea secerșului sufletesc, serbătorea încoronării meritului, serbătorea premiarei virtuții școlarelor noastre.

Veniți cu toții, mic și mare, ténér și bătrân, să luăm împărțășire la ospetului bucuriei, ce astăzi ni-lu pregătesc copiii noștri, în această sală sfântă.

Veniți, frați colegi, să ne desfătăm, privind rólele mănoșe ale muncii noastre sufletesc de peste an.

la *Milano*, unde s'a instalat uenic de brutar. Faptă remarcabilă e, că totă viața lui s'a reținut dela bătură, dela joc și dela f-meii, dër a cetit mult și obicnuia să discute cu multă foc.

A intrat în ceta anarhiștilor deja înainte cu 4 ani. Nici odată n'a comunicat părinților, că unde se află, cu ce se ocupă — ceea ce a avut de urmare, că rudenile sale au rupt'o de tot cu el, ér când pe căi laterale au ajuns să-i cunoască purtarea, s'au supărat foarte mult. Când înainte de acesta cu doi ani a fost judecat la 4 zile areșt pentru-că a răspândit tipărituri anarhiste, scirea acestă a influențat așa de mult asupra mamei sale, încatu s'a bolnăvit greu. Deja atunci *Caserio* a declarat înaintea judeului instructor, că el e cu trup și suflet anarhișt și că la acesta l'a dus lectură și discusiunile avute cu soții săi.

Reasumându toate acestea, savantul profesor repetă scenele, cari s'au petrecut între *Caserio* și juđi, dela asasinată încôce, apoi arată, că în *Caserio* se vede adevăratul tip alu criminalului politic.

T. H. P.

Cu nimic nu pot asemăna mai potrivită munca noastră, decât cu a țeranului.

Precum se bucură el, când, după un an de trudă, petrecut adese-ori în zăduful dăii, își vede în sfârșit rólele imbelșugate ale muncii sale, — sufletul său, mai înainte îndoelnic, între temere și nădăjduire, se umple acum de bucură, privind și snopii de grâu încărcați de mănoșe grăunte, — astfel și noi, dascălii, și nu mă îndoesc, împreună cu noi părinții școlarelor, precum și susșitorii și ocrotitorii vrednici ai acestor aședăminte de lumină, și în sfârșit ori ce suflare română, cu adevărată simțire și cu însuflețită rivnă de propășirea neamului său, — toți cu toți ne simțim astăzi përrunși în adencul sufletului nostru de o legitimă mulțumire și desfătare, privind rólele sufletesc ale fiilor noștri dela acest institut, consfințit înțelepciunei și virtuții — „*litteris et virtutibus*”.

Data *Dumneșu* ródă mănoșă. Rêversat'a cu imbelșugare darul binecuvântării sale asupra semințelor aruncate de noi în țarina sufletului școlarelor. Suntem vrednici să ne înveslim cu toți inimele în această dă de sfântă serbătore. Rólele muncii lor sunt rólele muncii noastre. Bucuria, ce o vedem strălucind pe fețele lor, e tot-de-odată și bucuria noastră. Și cu drept cuvânt. Căci pe cine nu l'au mulțumit răspunsurile clare și sigure ale tinerimei noastre școlare? Pe cine nu l'au uimit succesele strălucite ale maturisanților? Cui nu-i saltă inima de bucură, auzându, cum băbați de valoare streini, de alte neamuri, vorbesc cu admirațiă despre studenții noștri abiturienți? Cum chiar reprezentantul regimului, ilustrul domn profesor *Teglas*, la felurite privilegii, în termin destul de măgulitori, a dat expresie mulțumirii sale depline pentru succesele distinse ale tinerimei noastre maturisante.

Ce sunt acestea toate alta, decât totă atâtea invederate doveđi, că tinerii noștri abiturienți au fost përrunși de simțul datoriei, ce ei au împlinit cu deplină consciință; că noi, profesorii lor, nu înzadar am muncit și ne-am trudit, și în sfârșit, că instituțiile noastre școlare sunt clădite pe un bun și sănătos temeliu, și astfel sunt vrednice să trăiesc și să înflorească.

Și acuma mă întorc către voi, iubiți maturisanți, cari în curând veți părăsi institutul nostru, îndreptându-văș pași la academie și universități streine.

Voi sunteți obiectul predilecțiunilor și îngrijirilor noastre, voi, aleși ai institutului nostru.

Nu vă uitați nici odată de învățăturile, ce le-ați primit, cât timp ați petrecut pe băncile acestor școle.

Aduceți-văș aminte de pioșii întemeiatori ai acestui institut, cu căta rivnă, cu căta lăpedare de sine au pus ei temelile lui.

Căutați în totă viața voastră să măriți renumele lui prin buna voastră, prin vredniciile voștre.

Acesta a fost gândul, de care au fost stăpâniți prea vrednicii fondatori, când au pus pëtra fundamentală acestui aședămint de lumină. Acesta a fost credința și nădejdea lor, când au închis ochii, punându piciorul pe pragul veciniei.

La voi au gândit și între voi, aici, între păreții acestui sfânt lăcaș, petrece și acum sufletul lor, învelit în creațiunea lor nemuritoare.

El vă dă și vă îndemnă: Continuați mai departe munca voastră sufletescă cu aceeași tăria, cu aceeași însuflețire, cu aceeași statorniciă.

Nimic, nici o ispită să nu vă potă abate din drumul drept alu propășirii și desvășirii voștre.

Cinstiți limbile și aședămintele străinilor, unde veți fi; cinstiți cultura și propășirile lor; dëră nu vă uitați de poporul, din care veți trageți.

Cinstiți limba lui, cinstiți originea lui veche și sfințele lui datini și obiceiuri stră-

vechi, patriarhale, și nu vă rușinați nici odată a mărturisi, că voi sunteți adevărații fii ai nêmului voștru românesc.

Și de v'ar arunca sôrtea în ori-ce colț alu lumii, în țările străine cele mai depărtate, dorul inimei voștre să vă lege strins și nedeslipit de vatra părintescă.

Aici sunt rădăcinile tari ale existenței voștre.

Aici este isvorul, din care să se adape sufletul voștru rivnitor de adevărată viață.

Feriți-văș de tot, ce în vre-un chip ar pută păta onôrea voastră.

Onôrea voastră este onôrea noastră, éră rușinea voastră ar fi rușinea și nefericirea nêmului voștru.

Purtați-văș astfel, ca numele de student universitar român să fiă un nume de laudă pentru voi, și un nume de mărire și de îndreptățiță mândriă pentru nêmul voștru.

A dat *Dumneșu*, ca poporul nostru românesc să aibă de cât-va timp un nume bun, un nume simpatie printre străini. Sunt cunoscute pretutindeni vredniciile și isprăvile lui.

Nu vă uitați nici odată a vă face vrednici de acest favor alu sôrții.

Căutați în tot chipul a merita această frumoșă reputațiă, străduindu-văș a vă pune totdeuna pe un ideal mai pe sus, de cum este alu altora.

Aduceți-văș aminte, căta gloriă au secerat atâți frați d'ai voștri, Români tineri, cari la universitățile străine din țările Apusului, unde sunt mii de studenți, au fost premiați cu premiile cele dintâiu. Totă lumea a vorbit de ei; ér Românilor li-au curs lacrimi de bucură pentru succesele lor strălucite.

Acestea sunt adevăratele titluri de gloriă ale neamului nostru: *A vă o tinerime luminată, virtușă, vrednică de totă onôrea pentru virtușile ei intelectuale și morale.*

Când va fi astfel, fiți siguri, poporul nostru va av în adevăr, cum dăce *Bolinteanu*, — viitor de aur.

Literatură.

Săptămăna patimilor, o frumoșă novelă originală, ce s'a publicat sub acest titlu și în „*Convorbiri literare*”, și alu cărăia autor este *Gil*, a apărut acum în broșură separată. Tipografia „*Gutenberg*” *Iosef Göbl* din *Bucuresci* (Str. *Dôrnei* 25)

DIVERSE.

Descoperirea unei mine de aur.

„*Gazeta Germaniei de nord*” publică o corespondență din *Paramaribo*, capitala *Guianei* holandeze, care anunță, că o importantă descoperire a unei mine de aur s'a făcut pe teritorul *Guanei*, a cărei posesiune este în litigi între *Brasilia* și *Guiana* franceză. Șese negri dela *Caena* ar fi adunat, se dăce, 100 kilograme de praf de aur în câte-va săptămăni. Totă asemenea descoperiri s'ar mai fi făcut și pe alte puncte, așa, că un mare număr de căutători de aur au și început a năvăli deja în acea provincie.

Un mijloc de a combate anarhișmul. Un englez, profesorul *Bruton*, propune a se combate anarhișmul prin hipnotism. El dăce, că numărul anarhiștilor, cari se găsesc actualmente în mâinile poliției, este așa de mare, în cât s'ar pută — sugerându-li-se de a face mărturisiri — să se pue mâna pe toate armele și pe toate explosivele lor ascunse de ei. Savantul profesor adaugă, că nu este nici o rațiune, ca hipnotismul să nu fi aplicat în afacerile justiției și asigură, că acesta ar fi singurul mijloc de a stărpi anarhia.

Cu numărul de față se sisteză espedarea fôiei celor ce nu și-au re'noit abonamentul.

Administrațiunea.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

